

20 Systematický metapřehled intervencí k prevenci a léčbě deliria na JIP: Část 1 – Farmakologie

Jones KL, Kundakci B, Booth A, Falzon L, Gibbison B, Pufulete M. A systematic meta-review of interventions to prevent and manage delirium in the Intensive Care Unit: Part 1 – Pharmacological interventions. *Crit Care*. 2025;29:540. doi: [10.1186/s13054-025-05615-0](https://doi.org/10.1186/s13054-025-05615-0).

Jedná se o systematický metareview systematických přehledů zahrnujících randomizované kontrolované studie. Cílem bylo shromáždit a zmapovat metaanalyzované důkazy o farmakologických intervencích k prevenci a léčbě deliria u kriticky nemocných dospělých. Sledovanými parametry byly výstupy ze souboru Del-CorS (výskyt, trvání nebo závažnost deliria), mortalita na JIP nebo v nemocnici a délka pobytu na JIP a v nemocnici.

Výsledky: Z 3 381 studií bylo identifikováno 56 relevantních systematických přehledů. Třída agonistů α_2 -adrenergických receptorů (především dexmedetomidin) byla nejlépe podložena důkazy a byla pravděpodobně příznivější než placebo v prevenci nebo snížení výskytu deliria (střední až vysoká míra jistoty důkazů). Tato léková skupina byla také

pravděpodobně příznivější než placebo pro zkrácení délky pobytu na JIP a v nemocnici (střední míra jistoty důkazů). U mortality na JIP byl zjištěn pravděpodobně malý nebo žádný rozdíl mezi dexmedetomidinem a kontrolou bez dexmedetomidinu (nízká míra jistoty). Žádné metaanalýzy neuváděly výsledky týkající se kognice nebo psychických obtíží.

Závěr: Důkazy naznačují, že agonisté α_2 -adrenergických receptorů (především dexmedetomidin) jsou s největší pravděpodobností účinné při zvládnutí deliria na JIP. Nicméně vliv základních onemocnění a ztráty pacientů ze sledování (loss to follow-up) zůstává nejasný. Byl zjištěn nedostatek důkazů pro důležité klíčové parametry, jako jsou kognice a psychické obtíže, a depreskopci sedativ/analgetik v rámci optimalizace sedačních strategií.

Recenze publikace: Žilní vstupy v oborech akutní medicíny

Astapenko D. a kol.

2026, ISBN 978-80-7471-565-5, formát A5, PDF

Anotace:

Publikace přináší přehled současných poznatků o cévních vstupech v akutní medicíně a reaguje na rychlý rozvoj oboru v posledních letech. Autoři představují moderní přístupy k výběru, zavádění a péči o žilní vstupy včetně využití ultrazvukové navigace a dalších současných technik. Text shrnuje klíčové principy bezpečné klinické praxe, upozorňuje na možná rizika a komplikace a nabízí praktická doporučení pro každodenní práci ve zdravotnických zařízeních. Díky přehlednému zpracování a důrazu na praktické zkušenosti může publikace sloužit jako rychlý orientační průvodce pro lékaře akutní, intenzivní a perioperační medicíny, lékaře v předoperační přípravě, zdravotnické pracovníky i studenty medicíny.

Recenze:

prof. MUDr. Vladimír Černý, Ph.D., FCCM, FESAIC

Publikace představuje v českém odborném prostředí potřebné a tematicky aktuální dílo, které systematicky otevírá problematiku cévních vstupů v akutní, perioperační i intenzivní péči. Již samotná volba tématu je významným přínosem, neboť práce s žilními vstupy tvoří každodenní základ celé řady klinických oborů a zásadně ovlivňuje bezpečnost i kvalitu poskytované péče.

Silnou stránkou knihy je její multidisciplinární charakter. Publikace zahrnuje nejen technické aspekty zavádění a péče o jednotlivé typy vstupů, ale rovněž otázky indikace, prevence a řešení komplikací, dlouhodobých vstupů či specifických a záchranných přístupů v různých

klinických situacích. Text vychází z bohatých klinických zkušeností autorů a řada kapitol nabízí konkrétní, prakticky využitelné informace pro každodenní klinickou praxi. Pozitivně lze hodnotit také důraz na bezpečnostní aspekty péče o cévní vstupy a oporu v aktuální odborné literatuře.

Z hlediska kompozice je patrné, že se na publikaci podílelo více autorů s rozdílným odborným zázemím i stylem práce. Tento aspekt se místy promítá do odlišné struktury jednotlivých kapitol, rozdílné míry detailu i způsobu formulace praktických závěrů. Ne všechny části pracují s jednotným formátem shrnutí či algoritmizace postupů, a ne vždy je stejně explicitně vyjádřena hierarchie doporučení. Lze to však vnímat jako přirozený důsledek širokého autorského zastoupení a snahy nabídnout pohled na problematiku z různých klinických perspektiv. Publikace tak působí spíše jako syntéza zkušeností více pracovišť než jako metodologicky striktně sjednocený manuál. Tento charakter může být pro čtenáře zároveň přínosný, neboť odráží realitu klinické medicíny, v níž se zkušenost, kontext a praktický úsudek přirozeně prolínají s poznatky získanými na základě vědeckých důkazů.

Knihy má velký potenciál stát se základním orientačním textem pro začínající lékaře, nelékařské zdravotnické pracovníky i studenty medicíny a dalších zdravotnických oborů. Zároveň představuje důležitý krok k systematickému uchopení problematiky cévních vstupů v národním kontextu a může se stát nosným základem pro vznik uceleného, komprehenzivního textu věnovaného této problematice.